

Handleplan for Dysleksive Skoler i Ringsted Kommune

Handleplanen er et tværfagligt kommunalt samarbejde mellem skolerne og Skolecenteret. Handleplanen viser ansvars- og rollefordelingen for de specifikke indsatser i handleplanen.

Formålet

- Formålet med en indsats og handleplan i forhold til elever i risikozonen for eller med dysleksi er, at færre elever skal udskilles fra det sociale fællesskab og almenundervisningen. Med en specifik og tidlig indsats på det skriftsproglige område, og ift. digitale hjælpemidler (LST) kan eleven forblive i almenundervisningen, og bidrage konstruktivt i undervisningen.

Ifølge folkeskoleloven

- ... kan en endelig udredning for dysleksi ske fra marts 3. kl. Det er skolelederens ansvar, at en elev med dysleksi får den støtte, der er nødvendig for at kunne inkluderes i folkeskolen.
- ... har forældre retskrav på, at deres barn én gang i skoleforløbet kan få foretaget en ordblindetest fra 1. marts på 4. klassesetning. Det er op til skolen at vurdere egnet ordblindetest.
- ... kan der iværksættes støtteforanstaltninger, hvis det foregår efter reglerne om holddannelse eller som supplerende undervisning, i USU-tiden eller uden for almindelig skoletid.

Tværfagligt samarbejde

- Skolelederen har det primære ansvar for at følge og reagere på elevens skriftsproglig udvikling og KE kan rådgive og inddrages lokalt gennem skolens talehørekonsulent og psykolog.
- Skolen tilbyder fortsat holddannelse/støttelektioner, som led i almenundervisningen. Skolen sikrer, at der tilbydes understøttende tiltag fra 4.-9. kl., og i svære tilfælde opsøger sparring fra læsekonsulent. Skolen kan søge KE om specifik indsats ift. ordblindhed via den tværfaglig mødestruktur, samt hvis elevens behov rummer flertydige problematikker som skolens almindelige støttende tiltag ikke dækker jf. udviklingsmodellen.
- Hvis der opstår tvivl om elevens problematik eller skolen oplever problematikken som flertydig, inddrages KE på almindelig vis via den tværfaglige mødestruktur.
- Læsekonsulent for SC understøtter skolelederens og læsevejlederens arbejde med dysleksi, og kan til enhver tid kontaktes i tvivlsspørgsmål, og i svære tilfælde inddrages.

Ordblindetesten (OT)

- Ordblindetestens målgruppe er elever, hvor der er observeret tegn på skriftsprogsvanskeligheder, og at der ikke er andre åbenlyse forklaringer. Ordblindetestens formål er at afdække dysleksi mhp. at vurdere behov for støtte og indsatser. Der kan være behov for yderligere testning efter OT'en. Ved konstatering af ordblindhed sikrer skolen, at der lægges en handleplan ud fra en helhedsvurdering af barnets kompetencer og potentialer i samarbejde mellem skole og hjem. Dette sker umiddelbart i forlængelse af udredningen.
- Inden en OT tages, foretages en helhedsvurdering med stillingtagen til elevens skriftsproglige og kognitive kompetencer, for at afdække hvorvidt eleven er en del af Ordblindetestens målgruppe. OT tages én gang i et skoleforløb (altid i *marts, april eller maj*) og det egnede tidspunkt vurderes i samarbejde mellem skole og hjem. Der kan derfor bruges andre test for udredning af ordblindhed fra 3. kl., end Ordblindetesten. Ved negativt svar, kan OT'en tages igen senere, hvis sprogudviklingen over en årrække fortsat ikke skønnes tilstrækkelig.

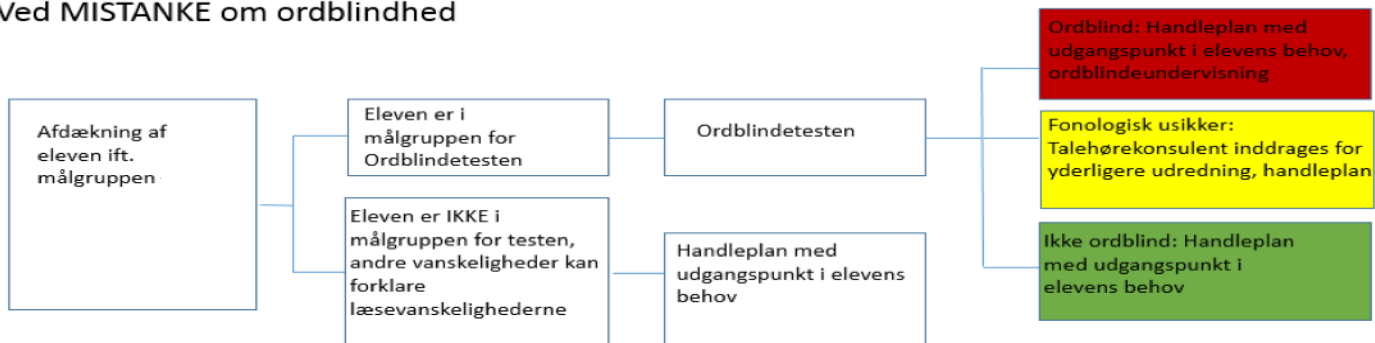
Opmærksomhedspunkter der kræver ekstra skarphed i samarbejdet

- Skolelederen har det overordnede ansvar for at indsatserne omkring barnet bliver arkiveret/opbevaret, så barnets udvikling og indsatser kan evalueres og dokumenteres.
- Indsatserne kræver et koordinerende og udvidet samarbejde mellem klasselærer/dysleksiansvarlig/ledelse omkring den enkelte elev (***1 i handleplanen**), således at det lærte fra indsatserne kan bringes i spil i klasserummet, og blive en aktiv del af det inkluderende læringsmiljø og til læring for den enkelte.

Handleplanen supplerer skolernes samlede skriftsproglige indsats

- Denne handleplan er målrettet elever i risikozonen for eller elever med dysleksi. Den kommunale rammeplan for testning og tilhørende indsatser 0.-3.kl. supplerer denne handleplan.
- Alle skoler har en IT-café og et elevnetværk fra 4.-9.kl. Disse indsatser kan variere af navn, form og indhold, men ikke formål. Skolerne omsætter dette til en lokal handleplan.
- Afvigelser fra planen er altid koordineret med læsekonsulent i Ringsted Kommunes SC. evt. klager stiles til skolelederen, der kan hente sparring hos læsekonsulent.

Ved MISTANKE om ordblindhed

RAMME FOR ANSVARS- OG ROLLEFORDELING FOR DYSLEKSIINDSATSER

KI	Klasselærer og -leder	Læsevejleder/dysleksiansvarlig	Skoleleder	KE/tale-høre/psykolog	Forældre/hjemmet
0.	<ul style="list-style-type: none"> At være orienteret om dagtilbuddenes pædagogiske læreplaner og bidrage til smidig brobygning mellem dagtilbud og skole. At observere elevernes sproglige og skriftsproglige udvikling og holde læsevejlederen orienteret om udviklingen. Sprogvurderingstest sept./marts Fokus på bogstavlyd, -form og -navn Talehørekonsulenten kan inddrages ved behov for yderligere afdækning i sprogvurderingstesten. 	<ul style="list-style-type: none"> Læsevejledere sørger for at testen gennemføres og analyseres med klasselærer. Læsekonsulenten kan inddrages ved opklarende behov. Der laves skriftlig tilbagemelding om elevernes læseudvikling. Udvælger i samarbejde med ledelse elever i skriftsproglige vanskeligheder, der kræver målrettet indsats. 	<ul style="list-style-type: none"> Prioriterer skolens ressourcer ift. behov for udvikling af målrettede skriftsproglige indsatser. Sørger for distribuering af viden om elever fra dagtilbuddet (fx fra Sprogvurderingen) til klasselærer/-leder og læsevejleder/dysleksiansvarlig. 	<ul style="list-style-type: none"> KTI tages i koordination og samarbejde med 0.kl.-leder. Læsevejleder inddrages i overlevering af analyse. Kan deltage på møde om Sprogvurderingen efter sept. og marts ift. sparring, rådgivning og vejledning til elever i sproglig risiko dvs. gul og rød kategori. Talehørekonsulenten kan evt. inddrages ved behov for yderligere afdækning af elevernes sproglige udvikling. 	<ul style="list-style-type: none"> Orienteres om resultatet Bakker op om læsningen Informeres om resultater, og inddrages løbende
1.	<ul style="list-style-type: none"> Ordlæseprøve (OL 1) Uvm's foregribende ordblinderisikotest til elever i skriftsproglige vanskeligheder i risikozonen for dysleksi. Indstilling af elever til forebyggende skriftsproglig indsats, hvor det vurderes hjælpsomt. Talehørekonsulenten kan inddrages ved behov for yderligere afdækning ift. Uvm's foregribende Ordblinderisikotest 	<ul style="list-style-type: none"> Ordlæseprøve 1 Uvm's foregribende ordblinderisikotest for elever der vurderes i skriftsproglige vanskeligheder, og indsats til elever i risikozonen. Udvælger i samarbejde med ledelse elever i skriftsproglige vanskeligheder og elever til læseindsats. Det sikres at der udarbejdes skriftlig tilbagemelding om elevernes læseudvikling. Læsekonsulenten kan inddrages. 	<ul style="list-style-type: none"> Skoleledelse sikrer rammesætning og indkaldelse til læsemøder. I samarbejde med læsevejleder udvælges elever til læseindsatser. Sørger for at der sker en målrettet indsats samt evaluering af denne, for elever i skriftsproglige vanskeligheder fx ved forebyggende skriftsproglige indsatser. Læsekonsulenten kan inddrages ved behov. 	<ul style="list-style-type: none"> Talehørekonsulenten kan understøtte ved behov for yderligere afdækning ift. analyse af Uvm's foregribende Ordblinderisikotest. Talehørekonsulenten kan evt. inddrages ved behov for yderligere afdækning af elevernes sproglige udvikling. 	<ul style="list-style-type: none"> Orienteres om resultatet Bakker op om læsningen Informeres om handlinger på baggrund af resultater, og inddrages løbende.
2.	<ul style="list-style-type: none"> Sætningslæseprøve (SL 2) NT2 i dansk efterår og forår. Screening for dysleksi: DVO's stavetest af nonord - forår. Talehørekonsulenten kan inddrages ved behov for yderligere afdækning. Evt. inddrage KE ift. målrettet indsats af barnets sproglige forudsætninger for læsning. 	<ul style="list-style-type: none"> Sætningslæseprøve 2 Screening for dysleksi: Fuld DVO – test på elever i risikozone for dysleksi. Elever udvælges i samarbejde med ledelsen. Udvælger i samarbejde med ledelse elever til specifikke indsatser. Mulighed for sparring med læsekonsulent ved ringe resultat. 	<ul style="list-style-type: none"> NT: Sørger for personale til at hjælpe læsesvage med højt læsningshjælp og ekstra tid. Mulighed for sparring med læsekonsulent ved ringe resultat. Sparring med KE hvis problematik opleves flertydig. Skoleledelse udvælger elever i samarbejde med læsevejleder, og sørger for en målrettet indsats og evaluering for elever i risikozonen. 	<ul style="list-style-type: none"> Talehørekonsulenten kan evt. inddrages ved behov for yderligere afdækning af elevernes sproglige udvikling samt sparring, rådgivning og vejledning ift. samarbejde om indsats. 	<ul style="list-style-type: none"> Orienteres om resultatet og inddrages løbende i handleplan ift. barnets læsning. Bakker op om læsningen og handleplanen. Informeres om handlinger på baggrund af resultater, og inddrages løbende.

KI	Klasselærer	Læsevejleder /dysleksiansvarlig	Skole/skoleleder	KE/tale-høre/psykolog	Forældre / hjemmet
3.	<ul style="list-style-type: none"> • Sætningslæseprøve (SL 2) • Staveprøve på elever i risikozonen for skriftsproglige vanskeligheder. (SP2) • Indstille elever i risikozonen for dysleksi fra 2. kl. til målrettet indsats ift. afkodningen. (ml. aug.-nov.) • Indstil til screening for dysleksi: DVO's fulde test i 3. kl. (jan.-feb.) • Nationale Test 2 efterår: Sørger for højt læsningshjælp og ekstra tid til elever med behov. • Evt. indstilling til udredning for dysleksi med Uvm's ordblindetest OT. • Evt. inddrage KE ift. sparring på målrettet indsats for barnets sproglige potentialer ift. læsning. • Hvis eleven ender i gul, lægges en plan for understøttelse i læringen. Afhængig af udfordring, kan NOTA evt. søges. 	<ul style="list-style-type: none"> • Indsats målrettet afkodningen (mellem aug.-nov.) for elever i risikozonen for dysleksi fra 2. kl. • Analyse og feedback på sætningslæseprøve 2, og staveprøve (SP2) • 2. screening for dysleksi: DVO test i 3. kl. (jan.-feb.) – se testplan • Elever i fortsat risikozone fra DVO, indstilles til Ordblindetesten i samråd med ledelsen fra 1. marts i 3. kl., eller anden testning. Der laves en skriftlig opsummerende evaluering med historik på tidligere indsatser, og elevens progression samt en status og vurdering af elevens sproglige udvikling. • Eleven indmeldes evt. i NOTA • Udarbejde handleplan. Der kan sparreres med læsekonsulent og med den lokalt tilknyttede talehørekonsulent. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nationale Test: Sikre højt læsningshjælp og ekstra tid til de elever med behov. • I samarbejde med læsevejleder udvælges elever i risikozonen fra 2. kl., der har brug for ekstra faglig indsats. • Ledelse inddrages ved indstilling til udredning for dysleksi fra 1. marts 3. kl., og sparrer med KE hvis problematik opleves flertydig. • Sørger for at der bliver udarbejdet en handleplan for elever i risikozonen for, eller med dysleksi. • Har ansvaret for at indsatserne bliver arkiveret/opbevaret som dokumentation. 	<ul style="list-style-type: none"> • Talehørekonsulent kan evt. inddrages ved behov for yderligere afdækning af elevernes sproglige udvikling og sparring, rådgivning og vejledning ift. samarbejde om indsats. • Evt. bidrage fagligt til individuelle handleplaner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inddrages og orienteres om barnets resultatet og inddrages løbende i handleplan ift. barn i risikozonen for dysleksi. • Støtte eleven mentalt ift. læringslysten og –rutiner • Bakker op om læsningen og handleplanen.
4.	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstlæseprøve 5 (TL5) forår • Nationale Test 4 forår og efterår: Sørger for højt læsningshjælp og ekstra tid til de elever med behov. • Støtte ift. elevens læring og hjælperedskaber og strategier. • Deltage i handleplansmøde(*1) • Teamet deltager i møde om viden om og håndtering af dyslektiske problemstillinger. • Deltage i intro-dysleksiforældremøde. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdering af brug af LST til TL5 • Læsevejledere i samarbejde med ledelsen sørger for at de læsesvage får højt læsnings-hjælp og ekstra tid til Nationale test. • Sørge for faglige indsatser til understøttelse, der matcher elevens behov. • Deltage i handleplansmøde (*1) • Ansvar for IT-Café • Evt. elevnetværk for elever med dyslektiske problemstillinger. • Grundkursus (AW) til elever med ordblindhed. • Deltage i intro-dysleksiforældremøde. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre indkaldelse og deltagelse i intro-dysleksiforældremøde • Nationale Test: Sikre højt læsningshjælp og ekstra tid til de elever med behov. • Sørge for tid og ressourcer til understøttelse, der matcher elevens behov. • Deltage i handleplansmøde (*1) • Sikre ressourcer til lokal IT-café og elevnetværk. • Sikre sparring og didaktiske oplæg til lærerteams til børn med dyslektiske problemstillinger. 	<ul style="list-style-type: none"> • Evt. deltage i handleplansmøde (*1) • Bidrage fagligt med rådgivning, vejledning og sparring ift. til individuelle handleplaner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Deltage i handleplansmøde (*1) • Inddrages og orienteres om ansvar og tiltag, ift. den koordinerede indsats/handleplan. • Støtte eleven mentalt ift. læringslysten og –rutiner • Har fra marts 4. kl. ret til at få sit barn ordblindetestet én gang i skoleforløbet.

	Klasselærer /klasse team	Dysleksiansvarlig	Skole/skoleleder	KE/tale-høre/psykolog	Forældre / hjemmet
5.	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstlæseprøve (TL 6) forår • Undervisning i læse- og søgestrategier samt i morfologi og fonologi. • Deltage i handleplansmøde(*1) • Understøtte elevens arbejde ift. læse- og skriveteknologier i undervisningen. • Samarbejde med lærer fra IT-Café • Nationale Test 4 efterår: Sørger for højt-læsningshjælp og ekstra tid til de elever med behov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdering af brug af LST til test • Deltage i handleplansmøde (*1) ved behov. • Ved behov understøtte lærere i hvordan fagligheden kan bruges ift. læse- og skriveteknologier i undervisningen. • Ansvar for IT-Café • Evt. koordinere elevnetværk for elever med dyslektiske problemstillinger. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nationale Test: Sikre højt-læsningshjælp og ekstra tid til de elever med behov. • Sørge for tid og ressourcer til understøttelse, der matcher elevens behov. • Sikre ressourcer til lokal IT-café og elevnetværk. • Evt. deltage i handleplansmøde(*1) • Evt. sikre sparring og didaktiske oplæg til lærerteams til børn med dyslektiske problemstillinger. 	<ul style="list-style-type: none"> • Evt. deltage i handleplansmøde (*1) • Bidrage fagligt med rådgivning, vejledning og sparring ift. til individuelle handleplaner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Deltage i handleplansmøde (*1) • Inddrages og orienteres om ansvar og tiltag, ift. den koordinerede indsats, og deltager evt. i forældrekurser hvis de udbydes af skolen. • Støtte eleven mentalt ift. læringslysten og –rutiner • Har fra marts 4. kl. ret til at få sit barn ordblindetestet én gang i skoleforløbet.
6.	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstlæseprøve 7 (TL7) forår • Nationale test 6 efterår og forår • Samarbejde og sparring med dysleksiansvarlig, og sørge for at understøtte samt bringe elevens specifikke viden fra IT-Café i spil i klasserummet. • Deltage i handleplansmøde(*1) • Nationale Test: Sørger for højt-læsningshjælp og ekstra tid til de elever med behov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdering af brug af LST til test • Deltage i handleplansmøde(*1) • Ved behov understøtte lærere i hvordan fagligheden kan bruges ift. læse- og skriveteknologier i undervisningen. • Ansvar for IT-Café • Evt. elevnetværk for elever med dyslektiske problemstillinger. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nationale Test: Sikre højt-læsningshjælp og ekstra tid til de elever med behov. • Sikre tid og ressourcer til indsatser, der matcher elevens behov. • Sikre ressourcer lokalt til IT-café og elevnetværk. • Evt. deltage i handleplansmøde(*1) • Læsekonsulent kan involveres i svære samtaler/problemstillinger • Evt. sikre sparring og didaktiske oplæg til lærerteams til børn med dyslektiske problemstillinger. 	<ul style="list-style-type: none"> • Evt. deltage i handleplansmøde (*1) • Bidrage fagligt med rådgivning, vejledning og sparring ift. til individuelle handleplaner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Deltage i handleplansmøde(*1) • Inddrages og orienteres om ansvar og tiltag, ift. den koordinerede indsats, og deltager evt. i de intensive læsekurser. • Støtte eleven mentalt ift. læringslysten og –rutiner • Har fra marts 4. kl. ret til at få sit barn ordblindetestet én gang i skoleforløbet.
7.	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstlæseprøve (TL 8) • Frivillig NT 6 efterår • Samarbejde og sparring med dysleksiansvarlig, og sørge for at understøtte samt bringe elevens specifikke viden i spil i klasserummet. • Deltage i handleplansmøde (*1) • Vær opmærksom på specielle hensyn og aftaler fra overlevering af elever. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdering af brug af LST til test • Deltage i handleplansmøde(*1) • Ved behov understøtte lærere i hvordan fagligheden kan bruges ift. læse- og skriveteknologier i undervisningen. • Ansvar for IT-Café • 2. udgave af grundkursus i AW. • Evt. elevnetværk for elever med dyslektiske problemstillinger. Brug oplysninger fra overlevering af elever. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nationale Test: Sikre for højt-læsningshjælp og ekstra tid til de elever med behov. • Sørge for tid og ressourcer til indsatser, der matcher elevens behov. • Deltage i dysleksiforældremøde (*1) for udskolingselever. • Læsekonsulent kan involveres i svære samtaler/problemstillinger • Evt. sikre sparring og didaktiske oplæg til lærerteams til børn med dyslektiske problemstillinger. 	<ul style="list-style-type: none"> • Evt. deltage i handleplansmøde (*1) • Bidrage fagligt med rådgivning, vejledning og sparring ift. til individuelle handleplaner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Deltage i handleplansmøde(*1) • Inddrages og orienteres om ansvar og tiltag, ift. den koordinerede indsats, og deltager evt. i de intensive læsekurser. • Støtte eleven mentalt ift. læringslysten og –rutiner • Har fra marts 4. kl. ret til at få sit barn ordblindetestet én gang i skoleforløbet. •

	Klasselærer	Læsevejleder /dysleksiansvarlig	Skole/skoleleder	KE/tale-høre/psykolog	Forældre / hjemmet
8.	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstlæseprøve 8 (TL8) • Nationale Test 8 efterår og forår: Sørger for højt-læsningshjælp og ekstra tid til de elever med behov. • Samarbejde og sparring med dysleksiansvarlig, og sørge for at understøtte samt bringe elevens specifikke viden i spil i klasserummet. • Deltage i handleplansmøde(*1) 	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdering af brug af LST til test • Deltage i handleplansmøde(*1) • Ved behov understøtte lærere i hvordan fagligheden kan bruges ift. læse- og skriveteknologier i undervisningen. • Ansvar for IT-Café • Evt. elevnetværk for elever med dyslektiske problemstillinger. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nationale Test: Sikre højt-læsningshjælp og ekstra tid til de elever med behov. • Sikre tid og ressourcer til indsatser, der matcher elevens behov. • Sikre ressourcer lokalt til IT-café og elevnetværk. • Evt. deltage i handleplansmøde(*1) • Læsekonsulent kan involveres i svære samtaler/problemstillinger • Evt. sikre sparring og didaktiske oplæg til lærerteams til børn med dyslektiske problemstillinger. 	<ul style="list-style-type: none"> • Evt. deltage i handleplansmøde (*1) • Bidrage fagligt med rådgivning, vejledning og sparring ift. til individuelle handleplaner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Deltage i handleplansmøde(*1) • Inddrages og orienteres om ansvar og tiltag, ift. den koordinerede indsats, og deltager evt. i de intensive læsekurser. • Støtte eleven mentalt ift. læringslysten og –rutiner • Har fra marts 4. kl. ret til at få sit barn ordblindetestet én gang i skoleforløbet.
9.	<ul style="list-style-type: none"> • Søge udvidet tid til eksamen. • Frivillig national test 8 efterår. • Søger støtte fra ressourcecenteret på egen skole i struktur, løbende lektier og opfølgning i faglige strategier • Støtte ift. elevens læring og hjælperedskaber • Deltage i handleplansmøde(*1) • Sikre at forældrene kender til udlån af computer i overgangen til ungdomsuddannelse, og sikre kontakt til skolens dysleksiansvarlige. • Opsøger viden om eksamen på særlige vilkår inden efterårsferien, og formidler videre til hjemmet og eleven. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdering af brug af LST til test • Deltage i handleplansmøde (*1) • Ved behov understøtte lærere i hvordan fagligheden kan bruges ift. læse- og skriveteknologier i undervisningen. • Ansvar for IT-Café • Koordinere og sikre udlån af computere til ungdomsuddannelse • Vurdering af brug af LST til test • Overblik over prøve på særlige vilkår, samt formidling til lærere fra årets start. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre at elever med dyslexi for tildelt ekstra tid til FP9 • Sørger for de tekniske og fysiske forhold til FP9 er i orden. • Sikrer tid og ressourcer til indsatser, der matcher elevens behov. • Sikre ressourcer lokalt til IT-café og elevnetværk. • Sikrer at forældre og elever orienteres om deres rettigheder, og inddrages i proces for FP9. • Deltage i handleplansmøde(*1) • Læsekonsulent kan involveres i svære samtaler/problemstillinger • Sikre aftale om udlån af computere i 3 mdr. efter endt skolegang. • Søger/godkender elever, der skal til prøve på særlige vilkår. Deadline 1.12 	<ul style="list-style-type: none"> • Evt. deltage i handleplansmøde (*1) • Bidrage fagligt med rådgivning, vejledning og sparring ift. til individuelle handleplaner. • KE laver, i samarbejde med skolen, udtalelse til elever, der er udredt for dyslexi (inden jul), som dokumentation for behov for hjælpemidler (LST) ift. ungdomsuddannelse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Deltage i handleplansmøde(*1) • Inddrages og orienteres om ansvar og tiltag, ift. den koordinerede indsats, og deltager evt. i de intensive læsekurser. • Støtte eleven mentalt ift. læringslysten og –rutiner • Har fra marts 4. kl. ret til at få sit barn ordblindetestet én gang i skoleforløbet • Sikre at deres barn får mulighed for lån af computer i overgang til ungdomsuddannelse SAMT at levere computeren retur efter 3 måneder Deadline 15.10.

Vejledning ift. specifikation ift. udredning for ordblindhed samt inspiration til samarbejdet ift. roller og ansvar

Samarbejdet og ansvaret for elever med dysleksi

I Ringsted Kommune har vi en kommunal handleplan for dysleksi, der fungerer som en tydelig ramme for samarbejdet på tværs af fagligheder. Her bliver ansvaret fordelt mellem lærere, vejledere/dysleksiansvarlig, skoleledelse og forældre på de forskellige årgange. Hver skole i kommunen har deres indsatser og procedurer, som der kan spørges ind til lokalt og er beskrevet i *Lokal Handleplan for Dysleksi*. Er man elev med dysleksi i Ringsted, kan man derfor forvente forskellige tiltag og alle involverede parter, er forpligtet til et udvidet samarbejde op gennem skoleforløbet. Som inspiration til *Handleplan for Dysleksivenlige skoler i RK*, kan inspirationsoversigten over nøglebidrag på næste side bruges (kilde: *STUK 2016*). Hver skole har lavet en lokalt udspecificeret plan for dysleksi.

Fortolkning af kategorier i Undervisningsministeriets Ordblindetest

Når eleven er i **den røde gruppe** i Ordblindetesten, er resultatet på ordblindeniveau. Læsevejlederen skal vurdere, om resultatet er gyldigt, og om det stemmer overens med de øvrige oplysninger og tegn for elevens skriftsproglige baggrund og udvikling. Resultatet af Ordblindetesten fortæller kun, at eleven har vanskeligheder med at udnytte skriftens lydprincip. Testresultatet er ikke et tilstrækkeligt grundlag for at tilrettelægge Ordblindetesten. Derfor skal resultatet suppleres af andre iagttagelser af elevens niveau i læsning og stavning. Undervisningen skal desuden evalueres løbende, fordi ingen på forhånd ved, hvordan progressionen i de forskellige færdigheder kommer til at forløbe. Evaluering af særlige indsatser fra 0.-3. kl. jf. testplanen anvendes som dokumentation for udvikling eller mangel på samme. Læsekonsulenten kan inddrages for sparring og vurdering.

Den gule gruppe – tyder på usikker fonologisk kodning. At en elev er i den gule gruppe betyder, at han/hun har en usikker fonologisk kodning. Læsevejlederen og dansklæreren bør drøfte, hvordan eleven får forbedret sin fonologiske kodning. Hvis der er mistanke om andre vanskeligheder med skriftsproget, bør en nærmere undersøgelse afdække elevens tekstforståelse, læsehastighed af sammenhængende tekst, ordkendskab og retskrivning. Udfordringerne kan stige i takt med at kravene stiger. Derfor kan en elev i gul, der bliver ved med at være i læsefaglige eller stavemæssige udfordringer, testes igen på et senere tidspunkt på et andet klassetrin. Testen er adaptiv og tilpasses elevens alder.

Den grønne gruppe – tyder på at eleven ikke er udfordret af ordblindhed. Eleven kan dog godt have andre former for læsevanskeligheder end ordblindhed. Hvis der er mistanke om andre vanskeligheder med skriftsproget, bør en nærmere undersøgelse afdække elevens tekstforståelse, læsehastighed af sammenhængende tekst, ordkendskab og retskrivning. Kompetence Enheden kan inddrages.

Mere viden om Ordblindetesten: Vejledning til Ordblindetesten: <https://ordblindetest.nu/vejleder/login.jsp?message=bad%20login>

Inspiration til forældre- og elevsamtale om udfald af undersøgelse for ordblindhed

Skolelederen eller læsevejlederen fortæller konkret, hvad skolen kan tilbyde eleven og forældrene. Skolelederen eller læsevejlederen beskriver hvilken indsats man har tænkt sig at tilbyde barnet. Jo mere information man har, jo lettere bliver det at skabe et samarbejde, lave en handleplan og informere samt inddrage familien. Skolen bør være meget tydelig om elevens vanskeligheder i den løbende dialog om udredning, samt evt. om flertydige vanskeligheder, der kan udskyde selve udredningsforløbet.

Skolen bør derfor kunne fremlægge bud på læringsmål for undervisningsforløb, på undervisningsaktiviteter samt hvilken it-kompensation man vil tilbyde eleven. Det er væsentligt i arbejdet med læringsmål at gøre dem realistiske. Det betyder også, at skolen er nysgerrig på forældrenes syn på hvor meget og hvordan, det er realistisk at de selv og eleven kan bidrage hjemme, når der etableres/lægges en elevhandleplan.

Det er en god idé at fremlægge en tydelig plan for ansvars- og rollefordeling, så forventningerne i skole-hjemssamarbejdet bliver afstemt såvel for den første tid som henover skoleforløbet. For eksempel er det rart for forældrene at vide, hvor de kan hente rådgivning. Det er også nyttigt for dem at vide, hvem på skolen, der sørger for, at deres barn kan følge med i undervisningen, og får trænet sine færdigheder samt procedure for hvis computer/LST går i stykker.

Nøglebidrag, som børnehaveklasseledere bør yde ved tegn på risiko for udvikling af læsevanskeligheder, herunder ordblindhed:

- At være orienteret om dagtilbuddenes pædagogiske læreplaner og bidrage til smidig brobygning mellem dagtilbud og skole.
- At observere elevernes sproglige og skriftsproglige udvikling og holde læsevejlederen orienteret om udviklingen.
- At kende tegnene på risiko for læsevanskeligheder, herunder ordblindhed.
- At vide, hvordan man forebygger ordblindhed i børnehaveklassen.
- At varetage den obligatoriske sprogvurdering. Resultaterne skal indgå i elevplanen for børnehaveklassen og formidles til forældrene og til de øvrige medarbejdere i børnehaveklasseteamet.
- At tilrettelægge den forebyggende indsats for elever i risiko for læsevanskeligheder.
- At gå i dialog med dagtilbuddet om de elever, hvis sproglige udvikling og læring kræver ekstra opmærksomhed. Derudover skal børnehaveklasselederen være med til at sikre en sammenhæng mellem dagtilbuddets læreplaner og skolens undervisningstilbud.
- At gå i dialog med familien om elevens vanskeligheder med sproglig udvikling og skriftsprogstilgang.

Nøglebidrag, som lærere bør yde i ordblindeindsatser:

Ordblinde elever har en ujævn færdighedsprofil – med et alvorligt dyk i lige netop afkodning og stavning. Det gør, at man ikke uden forskellige grader af stilladsering kan gøre færdigheds- og vidensmålene i Fælles Mål til læringsmål for de ordblinde elever. Det er afgørende, at målene for den ordblinde elevs læring sættes sådan, at der tages hensyn til elevens særlige vanskeligheder og styrker. Her kan det være relevant at læne sig op ad opmærksomhedspunkterne i Fælles Mål. Lærerne bidrager med følgende i ordblindeindsatser:

- At kende tegnene på ordblindhed og at hente vejledning om undervisning og om adgang til kompenserende it fra læsevejleder og/eller læsekonsulent.
- At tilpasse de skriftsproglige aktiviteter til ordblinde elever, så de kan klare opgaverne med succes, for eksempel ved at sørge for, at eleverne har adgang til de tekster, som klassen skal arbejde med, i digital form.
- At overvåge og evaluere elevernes udbytte af skriftsproglige aktiviteter løbende og systematisk ved hjælp af elevplanen. Det bør ske i dialog med eleven.
- At give løbende feedback til eleverne og tale med dem om forventningsniveau, deres egne bidrag, færdighedsniveau, sværhedsgrad i aktiviteter og om, hvornår og hvordan de kan integrere og bruge kompenserende it.

Nøglebidrag, som læsevejledere/dysleksiansvarlig bør yde i ordblindeindsatser:

- At koordinere ordblindeindsatsen på sin skole ved at tage afsæt i kommunens handleplan og at være central ressourceperson for indsatsen.
- At være bindeled mellem eleven, forældrene og skolens ledelse.
- At have ansvaret for at følge udviklingen af ordblinde elever skriftsproglige færdigheder.
- At varetage afviklingen af den dynamiske afkodningstest for at identificere elever i risiko for at udvikle alvorlige afkodningsvanskeligheder, herunder ordblindhed. Læsevejlederen bør drøfte resultaterne og forslag til opfølgning og indsats med dansklæreren, skoleledelsen og eventuelt læsekonsulent.
- At varetage Ordblindetesten og drøfte resultater og forslag til opfølgning og indsats med lærerteam, skoleledelse og eventuel læsekonsulent.
- At indgå i dialog med familien og eleven om Ordblindetestens resultater (i samarbejde med elevens dansklærer og eventuel læsekonsulent), at fremlægge forslag til indsats og at tale om samarbejdsmulighederne mellem familie og skole.
- At hjælpe ordblinde elever ordentlig i gang med at bruge kompenserende it og at følge op på det. Det bør ske i samarbejde med eleven, elevens lærere og skolens øvrige it-ressourcepersoner. Af dette følger, at læsevejlederen selv skal have en aktuel viden om kompenserende it, herunder indstillingsmuligheder og pædagogiske anvendelsesmuligheder.
- At holde sig fagligt opdateret om ordblindeindsatser

Nøglebidrag, som skoleledelsen bør yde i ordblindeindsatser:

- At sørge for, at skolen har klare strategier for samarbejdet mellem skole og hjem, og at skolen kommunikerer tydeligt om forældrenes og skolens rettigheder og pligter.
- At sikre overførsel af relevant information fra indskoling til mellemtrin, fra mellemtrin til udskoling og fra udskoling til ungdomsuddannelse. Nogle skoler har en praksis med at drøfte de ordblinde elever behov og udvikling i et rådgivende organ, der udover ledelsen består af for eksempel psykolog, socialrådgiver, læsevejleder, AKT-lærer og almen lærer.
- At sikre ressourcer (uddannelse og timer) til det tværfaglige samarbejde om ordblinde elever og at sikre en tydelig ansvarsfordeling.
- At beslutte, hvordan støtten til ordblinde elever skal organiseres. Organiseringen sker i samarbejde med læsevejleder, klassens lærere og eventuelt kommunens læsekonsulent og skolebestyrelsen.
- At sikre, at lærerne planlægger og tilrettelægger undervisningen på en sådan måde, at der sker en undervisningsdifferentiering.
- At følge op på ordblinde elever udvikling og udbytte af den undervisning og de kompenserende it-redskaber, der bliver stillet til rådighed.

Nøglebidrag, som forældre bør yde i ordblindeindsatser:

- At samarbejde med skolen og barnets lærere og have klare forventninger til barnets skoleforløb.
- At være advokat i forhold til mistanke om ordblindhed.
- At lade barnet vise, hvad det kan og har lært.
- At være en rollemodel, der også læser. Det er knapt så vigtigt, hvad man læser, som at man læser.
- At støtte og opmuntre barnet, så det føler sig værdsat og inkluderet på trods af dårlige oplevelser i skolen.
- At kende til skolens og hjemmets rettigheder og pligter.
- At have forventninger til barnets uddannelse og/eller erhverv

Nøglebidrag, som ordblinde elever bør yde:

- At arbejde for at blive bedre til at læse, stave og skrive.
- At samarbejde med lærerne og bede om feedback på læringen.
- At læse selvstændigt med alderssvarende bøger ved hjælp af Notas netbibliotek.
- At lære strategier til bedre sprog- og læseforståelse og at bede lærere og andre om hjælp.
- At bruge kompenserende it.
- At acceptere sig selv som ordblind og at vide, hvad ordblindhed er.
- At have forventninger og tro på, at de kan få en uddannelse og et job – at tale med deres UU-vejleder om muligheder for at få støtte i det videre uddannelsesforløb.

